

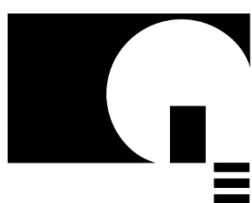
UNIwersytet warszawski
WYDZIAŁ LINGWISTYKI STOSOWANEJ

KATEDRA STUDIÓW INTERKULTUROWYCH
EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

INFORMATOR / 3

PRACOWNIA BADAŃ NAD TEATREM I DRAMATEM
W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

Redaktor: dr hab. Andriej MOSKWIN

PRACOWNIA BADAŃ
NAD TEATREM I DRAMATEM
W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

SPIS TREŚCI

Nowe pismo Pracowni: „Studia Teatralne Europy Środkowo-Wschodniej”	1-2
Okładka Rocznika	2
Kolegium redakcyjne Rocznika	3
Rada redakcyjna Rocznika	3-4
Spis treści Rocznika	4-6
Andriej Moskwin. Słowo wstępne.....	6-7
Oliwia Kasprzyk. Słowo wstępne	7-8

NOWE PISMO PRACOWNI: „STUDIA TEATRALNE EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ”

Pracownia Badań nad Teatrem i Dramatem Europy Środkowo-Wschodniej rozpoczęła wydawanie nowego pisma naukowego. Tytuł: „**Studia Teatralne Europy Środkowo-Wschodniej**”. Główny redaktor: dr hab. Andriej Moskwin.

Pierwszy numer ukazał się na początku listopada 2020 roku. Drugi numer rocznika zaplanowany jest na czerwiec 2021 roku – z okazji jubileuszu powstania Pracowni.

Numer pierwszy zawiera artykuły naukowe, poświęcone historii teatru i dramaturgii Białorusi, Rosji, Azerbejdżanu, Kazachstanu i Uzbekistanu. Z kolei w rozdziale „Recenzje / Wywiady / Informacje” czytelnik odnajdzie materiały poświęcone Armenii, Białorusi, Gruzji, Litwie, Rosji, Słowacji i Uzbekistanowi.

Językami publikacji są polski, angielski i rosyjski.

The Laboratory for Drama and Theatre Studies in Central and Eastern Europe has started publishing a new scientific journal. Title: "Theatre Studies of Central and Eastern Europe". Editor-in-chief: prof. Andriej Moskwin.

The first issue was released in early November 2020. The second issue is scheduled to be published in June 2021 – to celebrate the Laboratory's anniversary. The first issue contains scientific articles on the history of theatre and drama in Belarus, Russia, Azerbaijan, Kazakhstan and Uzbekistan. On the other hand, in the "Reviews/Interviews/Information" chapter, the reader will find materials on Armenia, Belarus, Georgia, Lithuania, Russia, Slovakia and Uzbekistan.

Publication languages: Polish, English and Russian.

OKŁADKA ROCZNIKA

Projekt okładki: Kaja Dulińska

KOLEGIUM REDAKCYJNE ROCZNIKA

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Andriej MOSKWIN – Katedra Studiów Interkulturowych Europy Środkowo-Wschodniej,
Wydział Lingwistyki Stosowanej, UW – redaktor naczelny

Kamila Černá – Instytut Teatralny (Praga, Czechy)

Peter Deutschmann – Instytut Filologii Słowiańskiej, Uniwersytet w Salzburgu (Austria)

Oliwia Kasprzyk – Katedra Studiów Interkulturowych Europy Środkowo-Wschodniej,
Wydział Lingwistyki Stosowanej, UW

Nadežda Lindovská – Wyższa Szkoła Sztuk Scenicznych (Bratysława, Słowacja)

Amankeldi Mukan – Instytut Literatury i Sztuki (Ałmaty, Kazachstan)

Sara Nalbandyan – Państwowy Instytut Teatru i Kinematografii (Erywań, Armenia)

Neda Neždana – Centrum Sztuki Teatralnej im. Łesia Kurbasa (Kijów, Ukraina)

Marek Pieniążek – Instytut Filologii Polskiej, Uniwersytet Pedagogiczny (Kraków)

Angelina Roșca – Akademia Muzyki, Teatru i Sztuk Pięknych (Kiszyniów, Mołdawia)

RADA REDAKCYJNA ROCZNIKA

RADA REDAKCYJNA

Anush Aslibekyan – Państwowy Instytut Teatru i Kinematografii (Erywań, Armenia)

Apostolova Baskar – Macedoński Ośrodek ITI (Skopje, Macedonia Północna)

Olena Bondariewa – Instytut Filologii, Uniwersytet im. B. Grinczenki (Kijów, Ukraina)

Lasha Chkhartishvili – Państwowa Akademia Teatru i Kinematografii im. Sz. Rustaweli
(Tbilisi, Gruzja)

Marina Dawydowa – pismo „Teatr” (Moskwa, Rosja)

Mirjam Drnovšček – dyrektor Teatru Dramatycznego w Kranj (Kranj, Słowenia)

Anara Erkebay – Akademia Sztuki (Ałmaty, Kazachstan) Susanne Frank – Instytut Filologii
Słowiańskiej, Uniwersytet Humboldtów (Berlin, Niemcy)

Ján Gallik – Instytut Języków i Kultur Europy Środkowej, Uniwersytet Konstantyna Filozofa
w Nitrze (Nitra, Słowacja)

Elchin Jafarov – Uniwersytet Kultury i Sztuki (Baku, Azerbejdżan)

Lucie Kempf – Centrum Badań nad Kulturą i Literaturą Europy (Université de Lorraine,
Strasburg, Francja)

Tatiana Kotowicz – Państwowy Uniwersytet im. P. Maszerowa (Witebsk, Białoruś)

Zane Kreicberga – Katedra Sztuk Scenicznych, Akademia Kultury (Ryga, Łotwa)
Martina Pálušová – Katedra Filologii Słowiańskiej, Wydział Filozoficzny, Uniwersytet Palackiego (Ołomuniec, Czechy)
Julio Vélez Sainz – Instytut Teatru, Uniwersytet w Madrycie (Madryt, Hiszpania)
Daria Sinichkina – Wydział Filologiczny, Université Paris Sorbonne (Francja)
Maria Shevtsova – Instytut Teatru i Sztuki Performatywnej, Uniwersytet Londyński (Londyn, Wielka Brytania) *Edīte Tišheizere* – Instytut Literatury, Folkloru I Sztuki (Ryga, Łotwa)
Muchabbat Tulachodzajewa – Państwowy Instytut Sztuki i Kultury (Taszkient, Uzbekistan)
Željka Turčinović – Chorwacki Ośrodek ITI (Zagrzeb, Chorwacja)
Vassena Raffaella – Instytut Języków Obcych i Literatury, Uniwersytet w Mediolanie (Włochy)
Rasa Vasiliauskaite – Instytut Muzyki i Historii Teatru (Wilno, Litwa)
Qafarov Vidadi Ramiz oğlu – Instytut Architektury i Sztuki (Baku, Azerbejdżan)

SPIS TREŚCI ROCZNIKA 2020

FOKUS: BIAŁORUŚ

Natalla Walancewicz Odzwierciedlenie problematyki narodowej w białoruskiej sztuce teatralnej w latach 1840–1860 11
Andriej Moskwin Ihnat Bujnicki jako jeden z pierwszych twórców teatru białoruskiego .. 27
Tatiana Kotowicz *Победа над Солнцем: витебские смыслы футуристической оперы* ... 50
Wieronika Jarmolińska Современная сценография Беларуси: тенденции развития ... 65
Andriej Moskwin Białoruski Teatr Narodowy im. Janki Kupały pod kierownictwem Miłkołaja Pinihina: 2009–2020. Tworzenie teatru na poziomie europejskim 74

ROSJA

Lucie Kempf Судьба одной самодеятельной труппы Петрограда: как рабочая драматическая студия стала агитационной 103
Oliwia Kasprzyk *Prolog do tragedii Włodzimierz Majakowski. Analiza porównawcza polskich tłumaczeń* 121
Susanna Weygandt The Late-Soviet Face of Chekhov in Cinema of 1970's *застой* ... 133

KAZACHSTAN

Аманкелди Мукан Современная казахская драматургия и театр 151

AZERBEJDŻAN

Видади Рамиз оглы Гафаров Азербайджанский театр: исторический путь 171
Elchin Jafarov East-West Convergence in the Creative Work of Vagif Ibrahimoghlu ... 189

UZBEKISTAN

Мухаббат Туляходжаева Прошлое, настоящее и будущее режиссуры Национального Академического Театра Драмы Узбекистана **205**

VARIA

Анджелина Рошка Религия и стратегия идиотии в современном провокативном театре **219**

Oliwia Kasprzyk Współczesny teatr biograficzny: przyczynek do problematyki **240**

Айсылу Сагитова Самоизоляция – время обретения себя **256**

RECENZJE / WYWIADY / INFORMACJE

Armenia

Tomasz Milkowski Ormianie ostrzą pióra **267**

Białoruś

Andriej Moskwin – Anita Czupryn Białoruski teatr niezależny jest fenomenem na skalę światową **271**

Андрей Москвин – Жанна Котлярова Belarus Open переросла рамки театральной программы **276**

Анастасия Василевич Пространство поддержки: Центр белорусской драматургии **281**

Людмила Громыко Дмитрий Богославский: „Театр для меня – новый опыт” **283**

Людмила Громыко Виктор Бабарико: „Пирамиду Маслоу никто не отменял” **293**

Tomasz Milkowski Zagubieni **298**

Gruzja

Andriej Moskwin Polsko-gruziński dialog na temat wojny, agresji i uchodźstwa **302**

Litwa

Andriej Moskwin Marija Tanana: „Sztuka zawsze pomagała ludziom w trudnych chwilach” **308**

Polska

Alexander Mantush – Andriej Moskwin Translating Central and Eastern Europe’s Drama **312**

Rosja

Oliwia Kasprzyk W poszukiwaniu nowego dialogu. VII Festiwal teatrów kameralnych i małych form „ArtOkraina” (Sankt Petersburg)	316
Oliwia Kasprzyk <i>O-i. Późna miłość</i> w Laboratorium Dmitrija Krymowa	323
Oliwia Kasprzyk <i>Sonata Kreutzerowa</i> L. Tołstoja w Teatrze Globus	329
Oliwia Kasprzyk <i>The Clash of Idols. The Clash of Ideas</i>	333
Nika Parkhomovskaya, Alexandra Dunaeva “Stable” and “mobile” elements of structure of the Apartment project in Saint Petersburg	337
Andriej Moskwin Europejska Nagroda Teatralna w Petersburgu	341
Oliwia Kasprzyk „Jest w Majakovskim jakaś magia, która różnych ludzi jednoczy, zbliża, intryguje...”. Wywiad z Aleksandrem Wisłowem	347

Słowacja

Andriej Moskwin Święto słowackiego teatru	358
--	------------

Uzbekistan

Мухаббат Туляходжаева <i>Звездные ночи</i> в театре-студии „Дийдор”	360
Мухаббат Туляходжаева <i>Привидения</i> Г. Ибсена в театре „ИЛЬХОМ”	368
Informacja o Pracowni	373
Noty o autorach	376
Wykaz ilustracji	385

Andriej MOSKWIN. SŁOWO WSTĘPNE

Szanowny Czytelniku,

Mam przyjemność zaprezentować pierwszy numer nowego pisma naukowego – „Studia Teatralne Europy Środkowo-Wschodniej”. Pomysł jego powstania zrodził się wkrótce po tym, jak w czerwcu 2016 roku Rada Wydziału Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego zatwierdziła wniosek Katedry Studiów Interkulturowych Europy Środkowo-Wschodniej (KSI EŚW) na otwarcie Pracowni Badań nad Teatrem i Dramatem w Europie Środkowo-Wschodniej.

Mimo iż oficjalnie Pracownia rozpoczęła swoje funkcjonowanie w lipcu 2016 roku, należy podkreślić, że działalność na rzecz promocji dramaturgii Europy Środkowo-Wschodniej w Polsce rozpoczęto jeszcze w 2011 roku, kiedy ukazał się pierwszy tom antologii pt. *Nowa dramaturgia białoruska*. Stało się to za sprawą studentki KSI, Karoliny Niewiadomskiej, która uczęszczała prowadzone przeze mnie zajęcia z Historii Literatury, Kultury i Sztuki Białorusi. Pewnego razu zwróciła się do mnie z prośbą o przetłumaczenie kilku utworów białoruskich na język polski. Było to w roku 2006. Zaproponowałem jej najpierw trzy teksty, a potem dodałem kilka kolejnych. Kiedy praca została wykonana, powstał problem: co z tym robić dalej? Wtedy uświadomiłem sobie – materiał jest na tyle cenny, że należy go wydać. Zdając sobie sprawę z

tę, że mało które wydawnictwo zainteresuje się dramaturgią białoruską, podjąłem decyzję zrobienia tego sam. Tak ukazała się pierwsza antologia. Na dzień dzisiejszy wydano dwadzieścia dwa tomy dramatów białoruskich, rosyjskich, ukraińskich, słowackich, słoweńskich i ormiańskich autorów. Trzy kolejne tomy ukażą się pod koniec 2020 roku. W sumie przetłumaczono około 130 utworów scenicznych.

Pismo „Studia Teatralne Europy Środkowo-Wschodniej” szczególną uwagę będzie poświęcać dramaturgii oraz teatrowi krajów Europy Środkowo-Wschodniej (Białoruś, Rosja, Ukraina / Czechy, Polska, Słowacja, Węgry / Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Czarnogóra, Macedonia Północna, Serbia, Słowenia / Bułgaria, Mołdawia, Rumunia / Estonia, Litwa, Łotwa) oraz Kaukazu (Armenia, Azerbejdżan, Gruzja) i Azji Środkowej (Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Uzbekistan). Mam nadzieję, że pismo stanie się pomostem, który połączy te Regiony.

Pismo „Studia Teatralne Europy Środkowo-Wschodniej” będzie się składało z dwóch większych działów: pierwszy to publikacje naukowe, drugi – „Recenzje/Wywiady/Informacje”. Pierwszy, najważniejszy dział, będzie zawierał podrozdział „Fokus”, w którym zostaną zamieszczone publikacje, poświęcone jednemu, wybranemu krajowi.

W pierwszym numerze „Fokus” zostanie skierowany na Białoruś. Zależało nam na tym, aby w tym podrozdziale przedstawić wszystkie najważniejsze ośrodki badawcze na Białorusi oraz zaprezentować szeroki zasięg prowadzonych badań naukowych. Dziękujemy, że chęć wzięcia udziału w przygotowaniu tego numeru wyraziły: Natalla Wałancewicz z Państwowej Akademii Sztuk Pięknych, Wieronika Jarmolińska z Białoruskiej Akademii Nauk oraz Tatiana Kotowicz (najważniejsza badaczka awangardy na Białorusi) z Państwowego Uniwersytetu im. Piotra Maszerowa w Witebsku. Jeden z opublikowanych tekstów poświęcony jest 100-leciu (14.09.2020) Białoruskiego Teatru Narodowego im. J. Kupały w Mińsku.

Druga część materiałów poświęconych Białorusi została zamieszczona w bloku „Recenzje/Wywiady/Informacje”. Czytelnik może tam odnaleźć recenzję siódmego tomu antologii *Nowa dramaturgia białoruska*, informację o działalności Centrum Dramaturgii Białoruskiej w Mińsku, a także wywiady, poruszające kwestię rozwoju współczesnej dramaturgii białoruskiej oraz teatru.

Pierwszy numer Pisma zawiera także publikacje naukowe, poświęcone historii teatru i dramaturgii Azerbejdżanu, Kazachstanu, Rosji oraz Uzbekistanu. W podrozdziale *Varia* zamieszczono trzy publikacje, których autorki łączą rozmyślenia teoretyczne z praktyką teatralną.

Andriej Moskwin

Oliwia KASPRZYK. SŁOWO WSTĘPNE

Drogi Czytelniku,

zbiór, który oddajemy w Twoje ręce, jest publikacją wyjątkową. Teksty w nim zawarte są owocem pracy osób, które łączą pasję do dramaturgii i sztuki teatralnej z (często

skomplikowaną i wymagającą kompromisów) miłością do regionu, jakim jest Europa Środkowo-Wschodnia.

Warto jednak zauważyć, że tytułowa „Europa Środkowo-Wschodnia”, która w swoim tradycyjnym rozumieniu włącza państwa takie jak Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Rosja, Ukraina i Białoruś, nierzadko również kraje bałtyckie i Bałkany, w niniejszym zbiorze dodatkowo wzbogacona jest o refleksję nad osiągnięciami artystycznymi poradzieckich państw Kaukazu i Azji Środkowej.

Wybór terminu Europa Środkowo-Wschodnia nie jest przypadkowy, ponieważ liczy się to, co ta fraza wytrych reprezentuje. Jest ona dla nas pewnym punktem wyjścia do dalszej, pogłębionej dyskusji na temat historycznego dziedzictwa, teraźniejszości i przyszłości Regionu. Badane kultury łączą podobne, niełatwe i burzliwe losy, a przez to pewna wspólna wrażliwość na sztukę, zwłaszcza tę zaangażowaną społecznie i politycznie.

Mamy nadzieję, że zbiór, który oddajemy do rąk czytelników, przyczyni się do popularyzacji kultury artystycznej i intelektualnej Regionu w Polsce. Jednocześnie chcielibyśmy, aby teksty, które znajdują się w niniejszym piśmie (oraz te, publikowane w przyszłości), pozwoliły na stworzenie pomostu między kulturami naszego Regionu – historycznie, duchowo i artystycznie tak sobie bliskimi, a jednocześnie zachowującymi pełną autonomię, wyjątkowość form i poruszanej problematyki.

Oliwia Kasprzyk

Redakcja / Editors: Oliwia Kasprzyk, Andriej Moskwin

Kontakt / Contact: e-mail amoskwin@uw.edu.pl

Strona internetowa Pracowni / WEB site: <http://pracownia-teatr-dramat-esw.uw.edu.pl/>

FB: <https://www.facebook.com/pracowniateatrdramat/>

YouTube: <https://www.youtube.com/channel/UCT4cw8ICcR7q4FLylqsD01A>